

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével szemben.

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Spieszbürgerek.

Pécs, 1898. március 19.

Most, hogy a lapok nap-nap után hozzák a tudósításokat azokról a fényes és lélekemelő ünnepekről, a melyekkel az egész nemzet, a nagyvárosoktól kezdve az utolsó kis községig a magyar szabadság hajnalhasadásának félszázados évfordulóját megülték, csak most szégyeljük igazán, hogy Pécs város közönsége oly nagyon hátul kullogott ezen az általános nemzeti ünnepen.

Más városok, mint Arad, Miskolc, Kolozsvár, Győr, Székesfehérvár, Eger, Vác stb., diszközgyűléseket tartottak március 15-ikének emlékére; a fővárosban, Szegeden, Szabadkán, Győrött, Zomborban, Nagy-Kanizsán, Egerben, Nagyváradon, Keszthelyen s még sok más helyütt az üzletek zárva maradtak; Aradon, Szegeden, Temesvárott, Kolozsvárt, Győrött, Székesfehérvárt, Szatmáron s egyebütt az összes iskolák ünnepeltek; Aradon, Szegeden, Nagyváradon, Szabadkán, Győrött, Székesfehérvárt, Ujvidéken, Vácson, Versecen, Keszthelyen, nagyszerű ünnepélyek folytak le Isten szabad ege alatt a közönség óriási részvétele mellett; kivilágították Arad, Eger, Miskolc, Szatmár, Nagyárad, Szeged, Szabadka, Székesfehérvár, Ujvidék, Zombor, Keszthely városok utcáit, melyeken fáklyás és lampio-

nos menetek vonultak végig s az ünneplő közönség áradata hömpölygött; mindenütt fényes hálaadó istentiszteletek tartottak, melyeken az összes egyesületek testületileg, a nagyközönség pedig tömegesen vett részt.

S mi volt nálunk? A jogakadémia polgárságának mesterségesen háziünnepély szűk kereteibe szorított ünnepe s a polgári daloskörnek az utolsó pillanatban szélesebb alapokra kiterjesztett estélye egy ilyen célra és alkalomra minden körülmények között alkalmatlan, szűk teremben.

Másutt a városi hatóságok karöltve a legelőbbkelő társadalmi körökkel buzgólkodtak a méltó ünneplés kezdeményezésében és rendezésében; nálunk, mikor a februári 28-iki városi közgyűlésen a negyvennyolc megünneplése nem is a tanács kezdeményezésére, hanem a Feszty-féle ünneprendező bizottság átirata kapcsán szóba került, azzal torkolták le a március 15-iki ünneplést hangoztató városatyákat, hogy majd ünneplünk április 11-én, mint az parancsszóra lelkesülő, józan spieszbürgerekhez illik.

Mi már hónapok előtt figyelmeztettük a város közönségét, hogy ezt a nagy évfordulót ne engedje észrevétlenül elsurranni fejként felett, hanem lépjen ki fársult közönyéből s rendezzen méltó ünnepet, de a közönség nem mozdult. A független polgárság várta, leste, hogy a ve-

zetésre hivatott társaskörök indítsák meg a mozgalmat, mert jól tudta, hogy nálunk mindjárt politikai pártszempontok előtérbe tolásával szokás megrágalmazni minden nemzeti mozgalmat, melyet nem a kormánypárt korifeusai kezdeményeznek; — de ezeknek most aludni méltóztatott, hogy annál pihentebb erővel láthassanak az ünnepléshez akkor, a mikor erre megérkezik a parancs felülről.

Már-már ott álltunk, hogy márcus 15-ike, a mely eddig is nemzeti ünnep volt az egész országban Pécs város kivételével, az ötvenedik évfordulón is csak olyan hétköznap marad, mint egyébkor is volt, mert ugyan hol látott a világ, olyan spieszbürgert, a ki valami eszményi dologon annyira fellelkesülni tudott volna, hogy házára lobogót tűzön, ha a városházáról nem küldenek ilyent a nyakára, vagy gertyát tegyen az ablakába, ha a városi hajdu meg nem hozza a parancsot a nagyságos polgármester urtól, hogy illuminálni muszáj.

Egy kisdéd, de hazafias érzelmeiktől lángoló egyesület, a pécsi polgári daloskör vállalkozott ennek láttára, hogy megkísérli először csak a saját körére tervezett ünnepélyét kiterjeszteni a város egész polgárságára, hogy ezzel alkalmat adjon ennek méltó ünnep rendezésére. Kibocsátottak egy meghívót városunk tekintélyesebb polgáraihoz rang- és pártkülönbség nélkül, melyben azokat értekezletre hívták

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Heti krónika.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Milliók ajkán hozsánna, milliók arcán lelkesülés egyrésztől, kevés ezreknek meghunyászkodása, tettetett közömbössége másrésztől, ez jellemezte ezen a héten a magyart. És még az időjárás is hozzá hasonult a magyarhoz; derült, napsugaras volt, míg ünneplünk, szürke, borult lett az ünnep után, méltóan azokhoz a gyászmagyarokhoz, a kik kivonták magukat a nemzet ünnepléséből, a hatalomtól való félelem miatt.

Nagy és szép volt március idusának ötvenedik évfordulója. A főváros, az ország szive, az ötven év előtti márciusi események színhelye, a nemzet szívéhez méltóan ünneplött. De ünneplött a vidék is; ünneplött az egész ország s első városai Arad, Szeged, Nagyvárad, Kecskemét, Székesfehérvár és a többiek hálaadó istentiszteletet tartottak, diszközgyűlésre jöttek össze, kivilágítást és fáklyásmenetet rendeztek, az iskolákban ünnepet ültek s a nemzet apraja-nagyja, szegényei és urai, hivatalos és nyárspolgár része egyképp lelkesen, együtttézve, együtt ünneplve ülte meg március tizenötödikét.

Nálunk is volt ünnep. Pécs város függet-

len polgársága is ünneplött. Volt istentisztelet és volt emlék-ünnepély. De más nem. Sem diszközgyűlés, sem kivilágítás, sem fáklyásmenet; az iskolákban pedig ép úgy tartottak előadást kis és nagy nebulóknak, mint akár mely más szürke hétköznapon.

Node majd másképp lesz minden április 11-én! Majd lesz akkor diszközgyűlés, kivilágítás és fáklyásmenet is. S mivel e napon ugyanis szünet van az iskolákban husvét hétfője miatt, majd a vakációt követő héten ismét lesz egy ünnepi szünet az iskolákban, a minek persze a diákok módfelett fognak örüvendeni.

A mi a március tizenötödiki ünnepnapot illeti, a szocialisták is megülték azt a maguk módja szerint. Ezrével készültek rá már a kora esti órákban, de bizonyára nem készülnek majd április 11-én. Mert akkor nem hogy ezer ember, de még egy tucat sem állhat össze egy csomóba, mert nyomban ott terem mellettük a rendőr és barátságosan felhívja őket, hogy oszoljanak szét. És ők szétoszlanak s meg lesz mentve a hatóság tekintélye, a mit ugyancsak lerántott a kedd este minden bejelentés nélkül tartott népgyűlés ott a piacon a Szentháromság alatt! Meg lesz mentve s ez lesz a fő! Mert március tizenötödikén nem látta szükségesnek a toronyalatti ész, hogy óvintézkedéseket tegyen az esetleges zavargások meggátolására. S ebben igaza is volt. A nemzet ünneplésén mindenki szabadakaratóból

és a maga módja szerint ünneplött! De majd meglesz az óvintézkedés április 11-én. És a toronyalatti észnek most is igaza lesz! A szertartásos és magasabb rendellett előírt ünnepen felsőbb parancsra s csak egyféle módon lehet majd ünnepleni — a ki tehát más-milyen módon ünnepel, az zavarogni fog és azt be fogják csukni. Punktum!

Hát ebben elmúlt a nemzet nagy ünnepe is. S a mint semmivel sem vesztett fényéből, mert a hivatalos világ nem mert rajta résztvenni, — úgy semmivel se lesz nagyobb az áprilisi ünnep, ha részt is vesz abban minden hivatalnok, a főispántól kezdve le az utolsó Sanyaró Vendelig.

Hja, ilyen a világ sorja. Hiába az erőlködés az alapjában nagy dolog ellen; s hiába a nagy dolgokra való törekvés az alapjukban törpe emberkének részéről!

Lám *Otóska* is nagy dolgokra törekedett. Amerikába akart jutni a mások pénzén; de bele is tört a bicskájába. És most e héten végetért az ő Odisszeája is. A milyen feltűnés között indult el az amerikai utra, olyan csendben érkezett vissza és Budapesten a királyi ügyészségnél pihente ki az utazás fáradalmait. És ott fog pihenni sokáig, míg egyszer csak elfeledkezik róla a világ és köznapivá válik az ő nagy port felvert históriája is.

Hiszen egészen köznap manapság már a hercegnők szökése is. Ez az oka, hogy arról a legujabb szökésről, a mit e héten meg-

egybe, de hát ezt a lépést is sietett a kormánypárt helybeli közlönye mindjárt pártszínezetűnek rágalmozni, pedig hát az ő felelős szerkesztője is kapott meghívást arra az értekezletre.

Az idő rövidege dacára is lelkesülten munkálkodtak azonban a rendezők az ünnep sikerén; hogy az olyan arányokat nem ölthetett, mint a minőnek az ünnepelést látni szerették volna, az nem rajtuk. Hanem a hatóságok ellenszenves magatartásán, meg a magát előkelőbbnek tartó közönségnek nyárspolgáriás közönyén mulott.

Már a jogászok ünnepének előkészületei közben kitűnt a hatóság ama törekvése, hogy nem jó szemmel nézi március 15-ének ünneplését, mert a jogakadémia polgársága által tervezett fáklyásmenetet nem engedélyezte azzal az ürügygel, hogy ez alkalmul fogna szolgálni a szocialista tüntetésre. A polgárság ünneprendező bizottságának ama kérelme elől, hogy a tanács részt vegyen az ünnepen, nem térhetett ki, de iskolai ünnep rendezését már megtagadta stisztviselőinek sem adott szünnapot, pedig ez minden valamire való más városban másképp volt.

Az ünnepi istentisztelet igazán szégyenletes egyszerűségűvé zsugorodott össze, a lobogó dísz nagyon sok kívánni valót hagyott fenn, az üzleti élet folytatta a maga köznapi menetét, az iskolákban szorgalmasan tanulták abécétől kezdve a klasszikus nyelvekig, meg a magasabb mennyiségűtanig a világ összes tudományait, a magyar történelemnek egyik legfényesebb lapját kivéve; csak a szocialisták tüntetése sikerült fényesen a rendőrség „éber nyugalma” mellett.

Szinte jól esett hallani a hatóság érdemes férfainak, hogyan szidják, piszkolják a város főterén, a városháza tözsomszédságában azokat az urakat, akik a Vigadóbeli ünnepet rendezték, hisz ezek nem voltak a hatóság tagjai, sem mame-

luk korifeusok; ezért még a nyílt lázítást, a véres forradalommal való nyilvános fenyegetőzést is megbocsátották nekik.

Hogyne, hisz ezzel egy csapásra két legyet ütöttek; a független polgárság ünnepébe belevitték a kellemetlen disszonanciát, a lázítással szemben tanusított elnézéssel pedig biztosították a szocialista szabadsághősök jóakaratu semlegességét az április 11-iki hivatalos ünnep alkalmára.

Bátran ünnepelhet hát majd a hivatalnok sereg, meg a beparancsolt spieszbürgerség.

H i r e k.

Pécs, 1898. március 19.

Uj n ő d i e g y e s ű l e t e k.

Azt olvastam ma valahol, hogy Báltaszéken a Nyers Pál uram, »Korona« szállodájában új egyesület alakult. Az egyesület elnökévé egyhangulag Mayer Mátyás földmivest választották s az egyesület címe: »Retek egyesület«. Állítólag az új egyesületbe a község előkelő emberei is beléptek, de hogy mi az egyesület célja, az még a tagok titka. Némelyek azt mondják, hogy az egyesület szocialista tanoknak fog hódolni; mások spiritista társulatot látnak benne, sőt vannak olyanok is, a kik a nevéből arra következtetnek, hogy a — retekevést fogja társulatilag kultiválni, tehát a köz-retekefogyasztást, vagy ha tetszik, a retkekfogyasztást mozditja elő.

És megütközést kelt a sokféle új nevű és új, titkos célu egyesületek alakulása. Ezt a megütközést a legmagasabb fokra emeli most a »Retek egyesület«, amelynek a mily ismeretlen még a célja, ép oly furcsa a neve is.

Pepig kár ezen megütközni. Voltak, vannak és lesznek is ilyen furcsa nevű és titkos egyesületek, a melyekről eddig nem tudott a világ; csak most fogja megismerni az alábbi leleplezés és a »Retek-egyesület« folytán. Azaz hogy csak a »Retek-egyesület« folytán, mert ha Báltaszéken a köz-retekevés, vagy a retkeközézés előmozdítására a »Retek egyesület« meg nem alakul, nem történnek meg ime következő leleplezéseim sem:

A j ő s z e m ű v a k o k e g y e s ű l e t e. Tagjainak

dulója után így gondolkozik a nemzet vezetőinek pártja. Náluk a fő a pénz s ők nem is azért szolgálják a kormánypártot, hogy az országos érdekeket előmozdítsák, hanem hogy a kormánypártnak országos érdekekben tett szolgálataikért jól megfizetessék magukat!

Csoda-e hát, ha az ember ilyenkor az Ördögzigetre gondol, a hol Dreyfus sanyarog és a hová a felesége is utána akar menni, hogy a száműzetés szomorú kenyerét megosztja vele?! Ilyen Ördögziget nálunk a kormánypárt tábora, a hol mindenki az ördög varázszerére, a pénzre gondol és pénzzel csalogat be másokat is oda!?

Csoda-e hát, ha ilyeneket látva, a néppárt elvénült harcosaiban felülkerekedik a pénz iránti gyűlölet és mert Judeának népe minden időben kitűnően tudott bánni a pénzzel, ma azok ellen a magyarok ellen fordulnak, a kik Judának vallását követik és antiszemita beszédet cselekszenek meg a tisztelt Házban?!

Mert e hét eseményei közé tartozott ez is. Antiszemita beszéd hangzott el az országgyűlésen, de nem talált visszhangra, — legfeljebb azok között, a kik ellen szólt. A magyar ember nem sokat törődik ma már az antiszemizmussal; elég baja van neki is s elég sok jelszóval boldogítja a szocializmus is. Minek hát neki Istócyaktól levett, Luegerektől megfoltozott viselt és zsiros felére kifordított köpönyeg?

Ennél az antiszemita beszédnél még az

száma 35—40. Az elnökük nagyon haragos ur, a ki olyan hanggal rendelkezik, mint Csiky a »Velencei kalmár«-ban. Céljuk, hogy szeméiket abban gyakorolják, miszerint látva se vegyenek észre semmit s ha esetleg egypár ezer ember tüntetésre készül is, ők vakok maradjanak. A mi sikerül is nekik, de azért sokszor a csőd szélére kergeti a társulatot.

A mirha társulat. Ő maga, esetleges félreértések elkerülése végett, »Myrrhá«-nak nevezi magát és az elnöke, ha leírja a társulat nevét, mindig nagyon vigyáz, nehogy egy r-et írjon, az ipszilont pedig a-val ne cserélje fel. Különbö a tagjai már nagyságos és még nem nagyságos urak, a kik azért tömjénezik elődeiket, hogy az utódok őket is ilyen tömjénezésben részesítsék és a kik azért nem térnek le az elődek taposta utról, mert azon akarnak ők is nagyságos urak lenni.

Az előrelátó eltussolók egyesülete. Ez az egyesület csak március tizenötödikének esti félkilenc órája óta áll fenn. Célja, hogy holmi előrelátható bajok elkerülése végett eltussoljon mindent, a mit csak lehet. Az eltussolási rendszert az egyesület tagjai kétértelműleg »vizsgálat-folytatás«-nak nevezik, a mely vizsgálattól az fél legkevesébé, a ki ellen folyik és azok hisznek legkevesébbet az eredményében, a kik folytatják. Arra nézve azonban nyugodtak, hogy az előrelátható veszedelmet így elhárítják az eltussolás segítségével.

A műfüllentők társulata. Ezek rendszeresen ébrednek fel. Ha az egész világ ünnepel is körülöttük, ők csak az utolsó percben veszik észre és ekkor érzik magukat elemükben. A napot előhozzák a felhők mögül, fényárban uszva látják a várost, a káplánt püspöknek, a minisztráns gyerekeket kanonokoknak nézik és azt hiszik egész komolyan, hogy mindenki elhiszi nekik, a mit ők mondanak.

De sok volna mindent elősorolni, a hány furcsa című és titkos célu társulat létezik. És ezeknek egynek sincs belügyminiszterileg jóváhagyva az alapszabályuk, mint a munkás-szakegyesületeknek és nem is csináltatott nekik a Hirschfeld külön vendéglőt, de nem is akarja őket senki kitenni a helyiségükből, mint most a munkás-szakegyesületeket.

Élnek és virágoznak s bizonyára méltó társat fognak most kapni a báltaszéki »Retek egyesület«-ben!

Igric.

cselekedett egy hercegnő, nem igen sokat írtak a lapok. Pedig ez a hercegnő nem olyan talmi hercegnő, mint a junói szépségű Chimay Klára, hanem valóságos hercegnő, olyan, a kinek a neve is bent van a góthai Almanachban s a kinek a nevében meg a góthai Almanach van bent, lévén ő Koburg-góthai hercegnő, keresztnevén Lujza. Olyan hercegnő továbbá, a kinek szolgálatára még segédtsízt is volt beosztva s hogy az a segédtsízt véletlenül uhlánus és kedves gyerek volt s a hercegnőnek elbóditotta mogorva férjétől a szívét: hát ki tehet erről? Se a hercegnő, se a segédtsízt, se a férj; csak a — válopör, melyet a hercegnőnek a segédtsízzel e héten történt megszökése csak siettetett.

Más szenzációja nem is volt e hétnek. Ünnepi volt az egyik fele, szürke, hétköznapi a másik s a mi derűtség e szürkeség unalmába belekeveredett, azt is Tisza Pistának köszönhetjük. A nagy banquier ugyanis ünnepélyes nyilatkozatot tett ország-világ előtt, hogy nem képzel pártot, a ki országos érdekekben csak azért tegyen szolgálatot, hogy reménye lehessen hatalomra jutni. Szerinte ez impraktikus idealizmus lenne, mert manapság minden dolgok gerendája a pénz s ha például a kormánypárt felhívja támogatásra a nemzeti pártot, ezt nem azzal az ígérettel teszi, hogy majd a nemzetipárt is bejuthat a hatalomba, hanem egyszerűen, hogy — jó pénzt kap szolgálataiért.

Ime, március idusának ötvenedik évfor-

is nagyobb feltűnést keltett, hogy Bérci Béla budapesti rendőrkapitány e héten párbajt vívott s e párbajról a rendőrség csak megtörténte után szerzett tudomást. Hanem ki is kapott Bérci ur és meglyukatott bõrrel vitték el a helyszínéről. Legalább egyelőre, mig beteg lesz, nem fogunk hallani rendőri botrányokról, zsarolók utáni hajszáról és kényszerfotografálásokról.

A vasutasoknak örömet hozott e hét, mert most publikálták a már március elsejével megtörtént hivatalos előléptetéseket. Persze, csak azok örültek, kik előléptetésben részesültek; mig azok, kik nem léptek elő, nem is örültek. S mivel az utóbbiak száma nagyobb volt, mint az előbbieké, hát az öröm is eltörpült a boszankodás mellett, hogy minek az a létra, ha nem lehet rajta felebb jutni!

A vasutasok felebb, — Franciaország meg belebb akar jutni. Ezért szervezi a hajóraját s ezért ijesztett e héten rá a németekre a hajóraj mozgósításával. A németek azonban nem egy könnyen ijednek meg. Nekik nagyobb gondjuk van Japánra és Khinára, mint a franciákra és a közvélemény is mellettük foglal állást. Japán és Khina: ez most a magasabb politikai kérdés s e mellett eltörpül még az is, hogy Kréta körül megszűnt e héten a blokkád! Európa szeme most Japánon és Khinán függ s a »Nádor« kávéház politikusai már meg is csinálták a két ország fölosztását.

Ime így válnak a kávéházi politikusok is — földosztókká! Kővágó Őrs.

Napirend 1898. március 20-án és 21-én.

Naptár: vasárnap, márc. 20. — Róm. kath.: Laetare. — Prot.: Hubert. — Görög-kel.: (márc. 8.) Theofil. — Zsidó: Adar 26. — Nap két 5 óra 49 perckor; nyugszik 5 óra 55 perckor. — Hold két reggel 4 óra 41 perckor; nyugszik délután 4 óra 2 perckor. — Hétfő, márc. 21. — Róm. kath.: Benedek. — Prot.: Benedek. — Görög-kel.: (márc. 9.) Franciska. — Zsidó: Adar 27. — Nap két 5 óra 46 perckor; nyugszik 5 óra 57 perckor. — Hold két 5 óra 2 perckor reggel; nyugszik 5 17 perckor délután.

Időjárás: hőmérséklet 7.5 Celsius fok meleg; légnyomás 751. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint változó felhőzet mellett, enyhe, esős idő várható.

Kerületi betegsegélyző-pénztár évi rendes közgyűlése vasárnap d. e. 10 órakor a városházán.

Keresk. és iparkamara alakuló közgyűlése vasárnap d. e. 11 órakor.

Athletikai Club kirándulása Pécsváradra vasárnap.

Kisajátítási tárgyalás a vasuti pályaudvar kibővítése tárgyában hétfőn d. e. 9 órakor a városházán.

— **(Közgyűlések.)** Holnap (vasárnap) két igen nevezetes közgyűlése lesz kereskedőinknek és iparosainknak. Délelőtt 10 órakor a városházán a »Kerületi betegsegélyző-pénztár« tartja évi rendes közgyűlését; délelőtt 11 órakor pedig a pécsi kereskedelmi és iparkamara tartja alakuló közgyűlését, melyen *Tróber Aladár* dr., városi főjegyző, mint a központi választmány elnöke, fog elnökölni.

— **(Alapszabály jóváhagyás.)** A tolnamegyei cikói róm. kath. temetkezési egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **(Kisajátítási tárgyalás.)** A vasuti állomás kibővítéséhez szükséges földterületek kisajátítási eljárását hétfőn délelőtt 9 órakor tartják a városháza közgyűlési termében. A tárgyaláson *Majorossy Imre* polgármester elnöklete alatt *Egry József* és *Kiss József*, közigazgatási bizottsági tagok és *Tróber Aladár* dr., városi főjegyző vesznek részt.

— **(Szolgabírák áthelyezése.)** Báró *Fejérváry Imre* dr. főispán *Horváth István*, siklői szolgabíró Sásdra, *Fenicy Ignác* dr. hegyháti szolgabíró pedig Siklóra helyezte át. Az áthelyezett szolgabírák holnap (vasárnap) foglalják el új hivatalaikat.

— **(A kath. kör hangversenye.)** A pécsi kath. kör folyó hó 27-én a kör disztermében a kath. főgimnázium segélyegylete javára *Szendy Árpád*, m. kir. zeneakadémiai tanár, zongoraművész, *Kaffka Károlyné*, Dr. *Kollár Győzőné*, *Schneider Istvánné*, *Tabak Lajosné*, *Taky Gyuláné* urnők, *Asztalos Lujzika*, *Boniperti Róza*, *Chinorányi Iza*, *Cankl Zsofi*, *Ehn Emilia*, *Eötvös Ilka*, *Hillebrand Janka*, *Jilly Böske*, *Korner Adél*, *Károly Etelka*, *Kaltnecker Ilona*, *Kindl Gizi*, *Klimo Emma*, *Németh Mariska*, *Razgha Ilona*, *Reberics Gizella*, *Thaly Olga*, *Ternovszky Margit*, *Tomanek Paula*, *Tóth Mariska*, *Zelesny Sarolta*, *Zsolnay Stefi* urhölgyek, *Csiky László*, *Csizmadia Géza*, *Cury József*, *Derlik Imre*, *Eckhardt Antal*, *Egerszeghy Kálmán*, id. *Eötvös Gusztáv*, ifj. *Eötvös Gusztáv*, *Fektér Ferenc*, *Fájth Gáspár*, *Girárdi József*, *Haksch Lajos*, *Hoffer Károly*, *Hoff Rikárd*, *Kiss Ernő*, *Koharics János*, *Müller Róbert*, *Niedermayer János*, *Reberics Imre*, *Skolnik Géza*, *Taky Gyula*, *Tillmann Antal*, *Vörös Nándor*, *Zoller Nándor* urak szives közreműködésével hangversenyt rendez. Műsor: 1. a) Sójhaj Mendelssohntól. b) Őszi dal Mendelssohntól. Énekli a női kar, zongorán kíséri *Hoff Rikárd*. 2. Merengőhöz *Vörösmarty Mihály*tól. Szavalja: *Kovácsffy Vilma* urhölgy. 3. Zongora négyes *Judassohntól*. a) Adagio.

b) Scherzo. Előadják: *Girardi József*, *Müller Róbert*, *Zoller Nándor* és *Hoff Rikárd*. 4. a) Csak egyszer mondj igent, *Georg Hermantól*. b) Az én gyermekem, *Abt Ferenctől*. Énekli: *Dr. Kollár Győzőné* szül. *Hoffer Melanie* urnő, zongorán kíséri *Eckhardt Antal*. 5. a) *Tarantella*, b) *Magyar rhapsodia*. *Liszt Ferenctől*. Előadja: *Szendy Árpád*. 6. *Judás*, *Várad* *Antaltól*. Szavalja: *Csiky László*, a pécsi nemzeti színház tagja. 7. *Quando Corpus morietur*. *Rossini »Stabat Mater«*-jéből. Vegyes kar. Éneklik: *Schneider Istvánné*, *Ternovszky Margit* urhölgyek, *Hoffer Károly* és *Taky Gyula*. Harmoniumon kíséri: *Eckhardt Antal*. 8. *Műdalok*, *Zichy Géza* gróftól. Énekli: *Fektér Ferenc*. 9. *Cigányélet*, *Schumann Róberttől*. Vegyes kar. Sopran, alt, tenor és bassus solóval. Éneklik: a női kar és a Pécsi Dalárda több tagja. — A solókat éneklik: *Kindl Gizi*, *Ehn Emilia* urhölgyek, *Niedermayer János*, *Taky Gyula*, zongorán kíséri: *Hoff Rikárd*, harmoniumon *Eckhardt Antal*. A karokat vezeti *Hoffer Károly*. Helyárak: I—VIII. sor 2 frt., a többi sor 1 frt. Állóhely 50 kr. Deák- és karzatjegy 20 kr. Kezdeté 5 órakor. Jegyek *Domján I.* könyvkereskedőnél kaphatók. Felülfizetések a jótékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak és hirteligen nyugtáztatnak. *Szendy Árpád* zongoraművész játékához a zongorát a bécsi *Bösendorfer* cég szállítja.

— **(Márciusi ünnepélyek.)** A somogy megyei Nagybjomban is megünnepelték március tizenötödikét. A piac-téren *Feidner Lajos* segédjegyző tartotta az ünnepi beszédet. *Sárbogárdon* az ev. ref. templomban és az izraelita templomban voltak istentiszteletek. Ott *Forgách Endre* lelkész, az ismert poéta, itt *Löwy Gusztáv* dr. rabbi beszéltek. Este a község főterén *Forgách Endre* tartott ünnepi szónoklatot a néphez.

— **(Postások estélye.)** A pécsi posta- és távirtda hivatalnokok ma este tartanak kedélyes összejövetelt a *Vigadó* nagytermében, melyre vendégeül látják a vasuti hivatalnokokat, viszonzván a szives meghívást, melylyel a múlt hónapban a vasutiak keresték meg őket, hogy a két rokonszakma hivatalnokai a társas életben is gyakori érintkezésbe lépjenek egymással. Az estély igen kedélyesnek ígérkezik, mert úgy a posta- és távirtda, mint a vasuti hivatalnokok közül már előre igen sokan megígérték részvételüket.

— **(Pécsiek és baranyaiak köre Budapesten.)** A Budapesten tartózkodó pécsi és baranyamegyei ifjak meg akarják alapítani a pécsiek és baranyamegyeiek körét. A mozgalom élén *Lenkei Zsigmond* áll. E tárgyban holnapután értekezlet lesz. A kör diszelnökévé földieinket, *Percel Dezső* belügyminisztert, elnökévé pedig *Várad* *Antalt* és *Kenedi Gézá*t óhajtták megnevezni.

— **(Pályázat.)** A mágocsi adóhivatalnál adótárnoki állás van üresedésben. Pályázati kérvények két hét alatt adandók be a pécsi pénzügyigazgatósághoz.

— **(Hymen.)** *Freund Ármin*, paksi bornagykereskedő, eljegyezte Budapestről *Rabinek Melániát*, *Rabinek Bernát* gyáros leányát. — *Kedden*, f. hó 22-én vezeti oltárhoz *Hazay Ödön* főhadnagy *Mihály* Irént Pécssett.

— **(Nőegyleti mulatság.)** A sárbogárdi izraelita nőegylet — mint levelezőnk

írja — fényesen sikerült mulatságot rendezett a napokban. A mulatság a jótékony célra 400 forintot jövedelmezett.

— **(Az öszbirodalmi eszme temploma.)** A mai postával egy felhívást kaptunk *Clary-Aldringen Károly* herceg aláírásával, a melyben a nemes herceg mint elnök, elnöktársa *Lueger Károly* és egy nagy bizottság nevében, a melynek sorában az öszbirodalmi eszme nagyobb dicsőségére néhány magyar mágnás neve is ékeskedik, adakozásra hívja fel a birodalmi összes hazafiakat, nemzetiségre és politikai irányra való tekintet nélkül, a császárbürokrácia alkalmából Bécsben, a *Donaustadt* nevű városrészben építendő plébániai és helyőrségi templom költségeihez. Hogy minket, magyarokat erre az adakozásra még jobban lelkesítsen, a felhívás különösen kiemeli, hogy »mellékkápolnák építése által, melyek az egyes országok védőszenteinek lennének ajánlva, ki lehetne alakítani az egyetértés, az uralkodó iránti hűség hatalmas, megszelátható tanujelvé, a monarchia népeit egyesítő és a hadseregben különösen megtestesült öszbirodalmi eszme jelképévé.« *Jutni fog ott tehát Magyarországnak is egy mellékkápolna*, a melyben *szent Istvánnak* különös öröme telhetik az öszbirodalmi eszmét *szent Lipót*, *szent Vencel*, *szent Flórián*, *szent Cyrill* és *Methodus* s a többi tartományi védőszentek társaságában képviselhetni. A mi minket illet, nekünk elég az öszbirodalmi eszme uralma a hadseregben, politikában, meg a kormányzatban; a templomban nem kérünk belőle, meg tudjuk mi őrizni a királyhűséget öszbirodalmi uszályhordozás nélkül is.

— **(Az Athletikai Club)** holnap (vasárnap), ha csak az idő kedvező lesz, megtartja kirándulási versenyét Pécsváradra. A versenyen igen sokan fognak résztvenni s így úgy a gyalog, mint a kerékpárverseny igen érdekesnek ígérkezik. Indulás reggel félkilenc órakor a »*Bedő*«-kávéházból.

— **(Hirtelen halál.)** Tegnap este váratlan haláleset híre terjedt el a városban, nagy részvétet keltvén mindenfelé. *Klein Henrik* kereskedő hirtelen haláláról szolt ez a hír. *Klein Henrik*nek a városháza alatt van déli-gyümölcs-kereskedése s az életerős embert egészen váratlanul sújtotta le a halál. Tegnap este még józüen megvacsorált, mikor egyszerre csak rosszul lett s mielőtt segíthettek volna rajta, meghalt. Szélhűdés ölte meg, halála hírére az izr. hitközség tanácsházán kitűzték a gyászlobogót. Temetése holnap délután lesz az *Irgalmasok-utcájából*, a hol éppen most fejezték be új házának építését.

— **(A Hentzi-szobor eltávolítása.)** A budavári Hentzi-szobrot legközelebb eltávolítják a *Szent György*térről. A szobor eltávolítása ügyében a miniszterelnök már régebben tárgyalásokba bocsátkozott a bécsi kormányval és a közös hadügyminiszteriummal. Most, hogy a miniszterelnöki palotát újjáépítik és hogy a *Szent György*-teret rendezni kell, föltétlen szükséges a szobor eltávolítása, ami még ebben az évben megtörténik. Az elszállítás költségeit a magyar kormány fogja viselni. A szobrot Bécsbe viszik s itt az uralkodó császári jubileuma alkalmából újból leleplezik, a mely leleplezésen *Ferenc József* császár és király is részt vesz. A Hentzi-szo-

bor eltávolítása után a Szent György-teret parkirozni fogják.

— **(Hivatalos tavasz.)** Holnap (vasárnap) délután 3 óra 7 perckor a Nap a Kos jegyébe lépven, ekkor kezdődik hivatalosan a tavasz. Derű az égen, pattanó rügy a fákon: így kellene a tavasznak jelentkezni s a helyett borult az ég és locs-pocs van a földön. Hiába, a hivatalos dolgok már mindenben megbicsakolják magukat, még a hivatalos tavasz is elveszti szavahihetőségét és lesz belőle komor, unalmas — áprilisi idő!

— **(Uj törvényszéki palota.)** Az igazságügyminiszter ez évben több új törvényszéki palota építését veszi foganatba. Uj törvényszéki palotát kap Kaposvár is, hol egyszerűs mind az ügyészégi fogházat is ki fogják bővíteni. A pécsi fogház kibővítésére, illetve a vizsgálóbíróssággal egybekötése — úgy látszik — ez évről már elmarad.

— **(Csavargónak született.)** Elmondhatja ezt magáról Mark Antal is, a ki azt sem tudja, hol van a hazája s bár csak husz éves még, már is bejárt sok vidéket, folyton kóborolva, anélkül, hogy otthonra talált volna. Ő maga úgy tartja, hogy Königsbergben, Nordsee mellett született, de ezt semmivel sem tudja igazolni. Pedig sok kóborlása után végre most haza mehetne, még pedig kényszerutlevéllel, mert a bonyhádi szolgabírósság, a hol jelenleg csavargásért le van tartóztatva, el akarná toloncoltatni. De nem tudják, hogy hová való s egyelőre még mindig elmondhatja, hogy csavargónak született, mert se országa, se hazája!

— **(Osztrák kétfejű sas a hivatalos magyar cimere.)** A m. kir. postatakarékpénztári betétkönyvek lapjaiba nyomott hivatalos magyar országos cimereken bosszantó nagy hiba van. A cimere alsó sarkában ugyanis az osztrák kétfejű sas diszlik. A kétfejű sasnak ugyan van ott helye, mert Fiume cimere kétfejű sas, de ez a kétfejű sas meglehetősen különbözik az osztrák kétfejű sástól, mert Fiume sasának mindkét feje egy irányba (balra) néz, míg az osztrák kétfejű sas mindkét feje másfelé néz, mint az e cimereben látható, hol ráadásul még az osztrák császári korona is ott lebeg a sas két feje fölött. Szóval teljesen hű osztrák kétfejű sas. A kétfejű sas ügyét különben kormánykörökben is szóvá tették már s ennek az lett az eredménye, hogy a kereskedelmi miniszter elrendeli a betét könyvecskék megsemmisítését és újakat csinálnak helyette.

— **(A sétatéren)** a gesztenyefák még alig-alig bontogatják rügyeiket, a városi sétatéren már is megcsinálták a tavaszt. A sétatéren a lombtalan fák alá végig kirakták már régen az ismert padokat, melyeken nyhe nyári esteken annyi szerelmes pár ábrándozott, annyi vallomás lett kicsnrélve, sőt a sötétebb padokon édes, lopva adott csók is cuppant nem egy . . . Még azonban korai, változóbb hozzá az idő, hogy társaságok megtelepedhetnének a padokon, de majd elkövetkezik az is, mikorra megérkezik a fecske, gyöngyvirág fakad, hogy újból hallszik itt a padokon is a sugva mondott szerelmi vallomás, a csókcsattanás.

— **(Furcsa márciusi beszéd.)** Báltaszékről írják, hogy az ottani polgárkör márciusi

ünnepélyén vallás és nemzetiségi különbség nélkül résztvettek a községi előjárók és az összes báttaszéki polgárság. Erdős Gábor főjegyző és Enged Mór tanító beszédei osztatlan tetszésben részesültek. A szép ünnepet csak Frei János katolikus káplán szónoklata zavarta meg. A káplán ugyanis izgató beszédet mondott a márciusi ünnep rendezői ellen és úgy nyilatkozott, hogy a márciusi ünnepet csak olyan emberek rendezték, akik születésük óta nem voltak templomban, végül pedig arra következtetésre jutott, hogy a haza a menyország, a »király« szónak pedig semmi jelentősége nincs. A furcsa beszédnek egyéb következményei is lesznek, mert több báttaszéki polgár büntető feljelentést tett a káplán ellen.

— **(Teljes üzletfelosztás miatt)** rendkívüli alkalom nyílik ékszer, arany- és ezüst áruk, órák bámulatos olcsó beszerzésére a 30 év óta Budapesten, Kossuth-Lajos-utca 17. sz. a. fennálló Benedek Gábor és Testvére ékszerész és óráscégnél. A legdivatosabb ékszerek, ezüst-árak, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávés-és teás-készletek, mind 13 próbás ezüsből, továbbá valódi svájci órák minden elfogadható áron adatnak el. Ezüst evőeszközök grammja 5 és fél kr., teljes 12 személynek való evőkészletek börtökben 150 frt és feljebb.

— **(Árverés a zálogházban.)** A Zrinyi és gyár-utca sarkán levő Weisz-féle zálogházban folyó hó 26-án délután 2 órakor árverés tartatik, melyben a törvényben előirt határidőn túl meg nem hozza bittott, arany, ezüst, ékszer és más zálogtárgyak nyilvánosan elárvereztetni fognak.

Sztrájkvezér az esküdtszék előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1898. március 19.

Az első szociálista sajtópör folyt le ma a pécsi esküdtszék előtt. Alapját — mint általában a szociálisták létrejöttének alapját is — a bérharc képezte; a munkások és munkaadók közti gyakori bérharc és a nyáron Pécsen is egymást követő sztrájkok eredménye volt, tehát nem a tulajdonképeni értelemben vett s például Budapesten előforduló szociálista sajtópörökhez hasonlít, hol a királyi ügyészség szokta képviselni a megsértett jogrendet. Magánvádra indított sajtópör volt ez egy magánember ellen, a ki azonban a pécsi szociálisták közt hangadó szerepet játszik s a lefolyt sztrájkokat a nyáron vezérként vezette.

Az első szociálista sajtópör tehát nem tárgyára nézve, csak a benne szereplő vádlottat tekintve birt szociálista jelleggel és rendőrségünk mégis most a legmesszebb menő intézkedéseket tette a rend fenntartására. Sőt katonaság is volt készenlétben a kaszárnyában; a törvényszéki palota környékét pedig rendőrök tartották megszállva. Most — nem úgy, mint a polgárság március tizenötödiki ünnepén a Vigadóban — rendőrbiztos állt a törvényszéki palota kapujában és Vaszary Gyula rendőrfőkapitány egész törzskarával ott volt a tárgyalás egész ideje alatt.

A végtárgyalási terembe — mint minden esküdtszéki tárgyaláson — most is jegyekkel lehetett belépni. A széksorok zsufolásig megteltek érdeklődő közönséggel, kik között volt igen sok polgárasszony és munkás is.

Dél előtt 9 órakor bevonult a bíróság a terembe: Dobi Imre, törvényszéki bíró, mint elnök, Porgés Miksa és Peitler Imre, mint szavazóbírók. A jegyzőkönyvet Haas Sándor, törvényszéki jegyző vezette.

Dobi Imre elnök megnyitván az ülést, mindenk előtt konstatalta, hogy a panaszos Neuschloss Ödön és Marcel, budapesti építési vállalkozók, képviselőben Nagy Dezső dr.,

budapesti ügyvéd van jelen és a panaszosok közül Neuschloss Marcel. A vádlott Schmira Károly szintén jelen van, de védőügyvédet nem nevez meg.

Dobi Imre elnök erre felolvassa a tárgyalásra behívott első évnegyedbe tartozó 36 esküdt nevét. Az esküdtek közül Erreth János, Dragonescu Döme, Jusztus Mihály és Engel József nem jelentek meg, így tehát az esküdtek kipótlása vált szükségessé.

Szerencsére, hamarosan elő tudtak keríteni négy esküdtet, Vaszary Gyulát, Oberhammer Antalt, Lengvári Lajost és Pintér Ferencet s a 36. szám teljes lévén, következett

az esküdtek kisorsolása.

A kisorsolás alatt a vádlott visszavetette Frank Sándort és Engesszer Miklóst, a panaszosok képviselője pedig Szily Jánost s az esküdtszék tagjai lettek a sorshuzás rendjében: Krásznonyi Ferenc, Domján Izidor, Póth Vilmos, Gallovich János, Rauch János főmérnök, Kaufer Jenő dr., Igalics Radivoj, Dobszay István, Nick Alajos dr., Seifritz Antal, Zigler Tivadar és Szommer Gyula.

Az elnök póttagokként Majorossy Imre, polgármestert és Pintér Ferenc városi aljegyzőt jelölte ki s mivel egy tanunál német tolmácsra volt szükség, tolmácsul Stein Henrik dr. ügyvédet kérte fel, mivel az állandó német tolmács az esküdtek között volt. Stein Henrik dr. nyomban le is tette az esküt s utána az esküdtszék 12 rendes és 2 póttagja is.

A vád.

Dobi Imre elnök féltiz óra után a végtárgyalás tulajdonképeni kezdetéül röviden előadja, hogy Neuschloss Ödön és Marcell, a pécsi hadapródiskola vállalkozói sajtóügyi feljelentést tettek Schmira Károly vádlott ellen nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt. Az inkriminált nyomtatvány egy példányban a sajtóügyi feljelentéshez van csatolva.

Elnök: Mindenek előtt ki fog hallgattatni a vádlott az általános kérdésekre vonatkozólag.

Schmira Károly erre előadja, hogy pécsi születésű, 25 éves, kömüvessegéd; jelenleg munkában nincs. Büntetve sajtóvétségért még nem volt.

Erre felolvastatik a vádlevél, melyet a panaszosok folyó évi 1196. sz. a. alatt adtak be a pécsi kir. törvényszékhez, mint sajtóbíróssághoz.

A vádlevél szerint a vádlott folyó év elején hely és dátum nélkül kibocsájtott nyomtatványban, melynek címe: »Felhívás Pécs és környékének összes kömüves munkásaihoz,« követte el a panaszosok ellen a rágalmazás és becsületsértés vétségét. A felhívást 500 példányban nyomatta és kézbesítés, illetve falragaszok útján terjesztette. A vádlott a vizsgálat során elismerte a szerzőséget és azt is, hogy a felhívást 500 példányban nyomatta ki és terjesztette. Elvállalta érte a felelősséget és beismerte, hogy az inkriminált nyomtatványban első sorban a panaszosokat érte. Vádjok tehát őt a btkv. 258. és 261. §-ai, illetve a 259. §-ba ütköző rágalmazás és becsületsértés vétségével. Az egész nyomtatvány tartalma rágalmozó és becsületsértő, főképp pedig a következő kitételei:

»a vállalkozók saját jogtalan előnyükre piócák módjára kiszopolyoznak bennünket, munkásokat«;

»mi biztunk a vállalkozók becsületszavában, de ők azzal rútul visszaéltek, álnok, ravasz és hazug fogásokkal akarják a munkásokat az akkord munka által kiszopolyozni és magunknak így pénzt összeharócsolni«; és végül

»akadtak nekik csatlósaik, bitangjaik is, a kiknek és az idegen munkásoknak segítségével akarnak bennünket kiéheztetni.«

A vádlevél felolvasása után következik a tanúk bejelentése, a kik a terembe bevonulván, elnök konstatalja, hogy úgy a vád, mint a védelem összes tanui megjelentek.

A vádlott az inkriminált nyomtatványban foglaltakat akarja tanuival bizonyítani, míg a panaszosok tanui a tisztességes bér és bánásmódra vonatkozólag jelentettek be.

A bizonyítás anyaga.

Elnök felhívására a panaszosok képviselője kijelenti, hogy a bizonyítást általában nem kifogásolja; kéri azonban előbb vádlottat meghallgatni, hogy mit akar bizonyítani s ő csak azután fogja előterjesztését megtenni.

Erre felolvastatott az inkriminált nyomtatvány, melyet a munkarendvédő bizottság nevében Schmira Károly bocsájtott ki, s mely a rágalmozó és becsületsértő kifejezések után arra hívja fel a kőműveseket, hogy a sérelmeik tárgyában 1898. január 2-án a gyár-utca 7. szám alatt tartandó esti értekezleten jelenjenek meg.

Elnök felhívására Schmira Károly előadja, hogy mit kíván tanuival bizonyítani. Általában az egész tartalmát az inkriminált közleménynek és külön a részleteket is. Ők biztak a vállalkozók becsületszavában s ezt megkapták arra, hogy nem fognak akkordmunkát dolgoztatni. A bánásmódra vonatkozólag is bizonyítani akar. Valamint arra nézve is, hogy mikor már a tető felé haladt az építkezés, ismét hírek jöttek, hogy az akkordmunkát fogják alkalmazni a napszám helyett. Ez nagy sérelem, mert ez viszi a munkást a romlás felé.

Elnök: Ön csinálta a felhívást?

Vádlott: Igen, én.

Elnök: Panaszosokra értette a benne foglaltakat?

Vádlott: Igen, mert hiszen a hadapródiskolánál lettek elkövetve a sérelmek is.

Elnök: Tehát elvállalja érte a felelősséget?

Vádlott: Igen.

Elnök: Mikép terjesztette?

Vádlott: A munkások közt osztottam szét 10—15 darabonként, hogy ők is tovább adják.

Elnök: Falragasztás útján nem terjesztette?

Vádlott: Nem. Egyet sem ragasztottam ki falra belőlük.

Vádlott ekkor részletesen előterjeszti, hogy Szekeres Károly és Zsifkovics József tanukkal a bánásmódot akarja bizonyítani. Ők zivataros időben fent dolgoztak a III-ik emeleten s mikor — nehogy bajuk essék — le akartak onnan jönni, Hering munkavezető rájuk szólt, hogy a ki a munkát otthagyja, jobb, ha nem is jön többé. Sütő Károlylyal azt óhajtja bizonyítani, hogy a melyik munkás ünnepnapon nem akart dolgozni, azt elküldték és hogy Pichler építészvezető azt mondta nekik, hogy neki, Nagy Józsefnek és Takács Józsefnek — azt írta a vállalkozó cég és a városi hatóság a munkavezetőségnek — adjanak jó fizetést, hogy a szájukat betömjük s így a többi munkásokkal könnyen elbánhatnak. Tóth János, Pécs József és Kisapap József arra tanuk, hogy mikor Páris Oszkár építési felügyelőnél jártak, az a vállalkozók nevében megígérte, hogy tovább is napszámra fog folyni a munka, csak ők hallgassanak. Mikor ez ígéretet írásban kívánták kiadni, azt felelte, hogy »az ő szava szent és hihetnek az ő szavának.« A karácsony előtti hét szombatján aztán este ki lett jelente, hogy a ki hétfőn dolgozni akar, az csak akkordmunkában dolgozhatik. De ebbe nem mentek bele és karácsony szombatjái ismét napszámra folyt a munka. Ekkor mindenkinek kiadták a könyvét, a ki az akkordmunka ellen volt. Tekintve, hogy 1000 építőmunkás van Pécsen s tél idején 400—500 munka nélkül állt, még hozzá a legtöbb családos ember munka nélkül marad most. Bischof Ferenczel a munkások folytonos zaklatását s azt óhajtja bizonyítani, hogy egy-egy munkára nem adták meg a kellő időt, a munkásokat folyton siettetették, »hajásárolták.« Nagy József azt bizonyítja, hogy a munkavezetők a munkások közt revolverrel jártak. Takács József tudja, hogy a vállalkozók a napszámra nemcsak nem fizet-

tek rá, hanem többletet is eredményezett a munka.

Vádlott kéri a vizsgálat során be nem jelentett Végh János és Mischl Antal tanuit is kihallgatni a munkásokkal való bánásmódra. Ha a munkás vasárnap nem dolgozott — pedig a miniszteri rendeletben is benne volt, hogy minden egyes munkás nyerjen 3—4 vasárnap szünetet — akkor elbocsájtották. Végül, hogy a munkavezetők mindig »szuszterok«-nak mondták a pécsi kőműveseket és a vidékieket azért tartották s azért nem bocsájtották el őket aránylagosan a helybelieket is mérten, hogy ezeket sakkban tartásuk velük. Horvatics Imre volt egyedül tagja a munkarendvédő bizottságnak az ő bejelentett tanui közül. Ez tudja, milyen volt a bánásmód a sztrájk előtt és után; milyen volt a munkarend és a munka anyaga sem volt gyakran megfelelő.

Jó időbe került, mire a vádlott előterjesztésével elkészült.

Nagy Dezső dr., azt kéri mindenekelőtt konstatálni, hogy kapott-e megbízást a felhívás kibocsájtására vádlott.

Vádlott: Hozzám jöttek panaszszal; én voltam a munkarendvédő bizottság elnöke,

Nagy Dezső dr.: De megbízást kapott?

Vádlott: Igen, kaptam.

Panaszosok képviselője kijelenti, hogy ez majd kitűnik a tanuk kihallgatásakor. Ő nem részletezi, mire kívánja kihallgatni tanuit; de mivel látja, hogy a vádlott messze eltért az inkriminált nyomtatvány tartalmától és hangulateltetés céljából még rossz anyagokat és nem megfelelő maltert is emleget, kéri a bíróságot, hogy szigorúan a bizonyítási anyaghoz köttessék a tanuk kihallgatása és a bizonyítás az inkriminált nyomtatvány tartalmára korlátoztassék. S ezt ő nemcsak megengedi vádlott részére felei nevében, de kéri is annak elrendelését. Az ő tanui a közleményben foglaltak valótlanságát és vádlott tanui állításának cáfolatát fogják nyultani.

Vádlott a panaszosok tanui ellen kifogást nem emel; csak azt jegyzi meg, hogy Csernek Pál és Gomzi Antal voltak azok, kik a munkások közt revolverrel jártak és hogy Pichler Antal munkavezető többször volt illuminált állapotban, mint nem.

Erre felolvassák azt a kérvényt, melyet a vádlott és társai annak idején Páris Oszkárnak átadtak az akkordmunka ellen s melyet a vádlott most nyújt be.

Elnök: Kinek lett átadva a kérvény?

Vádlott: Páris Oszkár urnak.

Elnök: Hogy került mégis vissza az ön kezeihez?

Vádlott: Ez csak fogalmazvány; erről tisztáztam le, a mit a munkavezetőségnek átadtunk.

Féltizenegy óra volt, mikor a bizonyítás anyaga iránt ezzel a felek előterjesztése befejeztetett. Erre az esküdtek bevonultak a kis tanácssterembe, hogy ott magukban pihenjenek zárt ajtók megett, míg a bíróság a bizonyítás miként való elrendelésére nézve a másik teremben tanácskozik.

Tizenegy óra elmúlt, mire a bíróság visszatért a tárgyalás folytatására s tanácskozásának eredményeként kihirdette, hogy megengedi vádlottnak a bizonyítást azon körülményekre, hogy midőn az építkezés folyama alatt a munkások a harmadik emeleten dolgoztak s a hideg miatt egészségüket, a nagy szél folytán pedig életüket és épségüket veszélyeztetve látva, a munkát abban akarták hagyni, a munkavezetők kényszerítették őket a további munkára azzal, hogy ha most tovább nem dolgoznak, többlet munkát nem fognak kapni. Továbbá arra, hogy vidéki munkásokat nagy számmal fogadtak fel, azon célzattal, hogy így a pécsi munkásokat kényszeríthessék átalány munkára s ha azt el nem fogadják, vidéki munkásokkal folytathassák tovább az építkezést; — hogy azokat a munkásokat, a kik kívánságuk dacára ünnepnap dolgozni vo-

nakodtak, többé fel nem fogadták; — hogy ünnepnapokon tényleg dolgoztattak; — hogy midőn a munkások által kiküldött ötös bizottság Páris Oszkárhoz bement és előadta, hogy Pécsen a munkások egy sztrájk alkalmával elhatározták, hogy többé átalánymunkát nem vállalnak, ez következő csütörtökre ígérte, hogy válaszol arra a kérésükre, hogy ennél az építésnél se kívánják az átalányban való munkát, azonban semmi választ nem adott sem csütörtökön, sem kedden, hanem karácsony előtti hét szombatján kijelentették, hogy ezután csak akkordmunkára fogadnak el vállalkozókat, s a ki így nem akar dolgozni, az többé ne is jöjjön; így aztán számos munkás maradt kenyér nélkül; — hogy a munkafelügyelők a munkások között revolverrel jártak; — hogy a munkásokkal szemben durva, kiméltetlen bánásmódot tanusítottak, hogy az idegen munkásokat a pécsiek fölött előnyben részesítették. Ellenben megtagadta a bíróság vádlottnak annak bizonyíthatását, hogy Pichler felügyelő azt mondta, hogy a városi hatóság átírt az építés vezetőihez, miszerint csak egy pár kolomposnak kell nagyobb bérrel betömni a száját, a többivel azután könnyen elbánhatnak; — hogy a vádlott igazolja azt, hogy a napszámok alkalmazása mellett a vállalkozók nyertek a munkán; — és hogy az építkezésnél rossz anyagot használtak, rosszul vezették az építkezést.

A magánvádlónak megengedte a bíróság, hogy tanuival megcáfolhassa mindezen vádaknak az igazságát.

Mig a bíróság erre vonatkozólag határozott, addig az esküdtek a kis tanácssteremben az ebédre vonatkozólag határoztak s mivel a külvilággal érintkezniök nem szabad, az ebédet megrendelő cédulát vádlottnak is megmutatta a szolgál, mielőtt a teremből kivitte volna.

Ezután az összes tanukat behívatta az elnök és megeskette a sajtótörvény 49. §-a szerint, a német nyelvű Slapak Rudolfnak dr. Stein Henrik mondta elő az eskü német szövegét s azután figyelmeztette elnök a tanukat, hogy a részükre kijelölt helyiséget elhagyniök nem szabad és megkezdődött

a tanukihallgatás.

Szekeres Károly 24 éves, róm. kath. kőművessegéd, jelenleg nincs munkája, pécsi születésű és lakos, büntetlen, nőtlen, a múlt év decemberében a honvédhadapródiskolánál dolgozott többedmagával a harmadik emeleten; hideg idő és nagy szél volt; a munkások féltek, hogy betegek lesznek, vagy a nagy szél következtében lezuhannak; abba akarták hagyni a munkát, de egy sem akart elsőnek jönni le. Ő és egy társa megindultak előre, találkoztak Hering munkavezetővel, a ki kérdezte, hogy miért jönnek le s durván rájuk támadt, hogy vagy menjenek vissza dolgozni, vagy pedig nem kellene többé. Erre újra dologhoz kezdettek s vigyáztak magukra, így egynek sem esett baja. Hering fenyegetésére azért hallgattak, mert ha valamelyik munkás neki nem tetszett, azt elbocsátották a munkából.

Zsifkovics József, 23 éves, róm. kath. vallású, jelenleg Horváth Ferencnél kőművessegéd, pécsi születésű és lakos, büntetve nem volt, szintén a harmadik emeleten dolgozott hideg, szeles időben. Ő is lefelé indult Szekeresrel, de Hering pallér utjukat állta, később odajött a főpallér is. Zigler esküdt kérdésére azt feleli, hogy Hering azt mondta, miszerint a munka abban hagyása esetén egyszer s mindenkorra el vannak bocsátva.

Sütő Károly, 31 éves, róm. kath., jelenleg munkanélküli kőművessegéd, üszögi születésű, pécsi lakos, büntetlen. Ő nem a nagy épületnél dolgozott, hanem a tiszti lakásnál egy olasz pallér vezetése alatt, kinek neve Forgáronyi, ez németül mondotta egy szombatban, hogy a következő hétfőn átalányba dolgozhatnak, különben pedig nem. Azonban ké-

sőbb *Páris* azt mondta, hogy dolgozhatnak napszámban tovább is. Schmira kérdésére feleli, hogy hallotta, midőn Muzsorényi pallér azt mondta, hogy az eszéki munkások többé nem fognak jönni dolgozni, mert elküldik őket. Az eszéki kőművesekre azért haragudtak, mert sok pécsi kőműves volt munka nélkül, mégis idegeneket hoztak ide a vállalkozók; hogy miért tették ezt, azt ő nem tudja. Abból a munkáscsapatból, a hol ő is dolgozott, hét közből nem bocsátottak el senkit, mert elbocsátás esetén is meg kellett volna fizetni az egész heti bérüket, azonban hét végével többször elbocsátottak egy-két embert s azok helyébe a nagy épület munkásai közül küldtek újakat, úgy, hogy 50—60 pécsi munkás között 4—5 pécsváradi ember volt december vége felé. Napszámját, a mely óránként 16—18 kr. volt, rendszeren kapta. Karácsony péntekjéig dolgozott az építésnél, akkor azt mondták, hogy újévig nem lesz több munka; azonban az eszéki munkások ezután is dolgoztak, s mikor ő is vissza akart menni, azt felelték, hogy most már nem kell, mert eddig nem dolgozott. Egy *Borza* nevű ember ötödmagával dolgozott s tanut is maguk közé fogadták; azonban *Büchler* és *Páris* napközben meglátták, hogy dolgozik és elbocsátották azonnal, kifizetvén napi bérét. Ő is járt *Majorossy* polgármesternél s ezt megelőzőleg csak napszámban akart dolgozni, később ajánkozott általán munkára is, de nem fogadták meg.

Gerl Gáspár 26 éves, róm. kath. kőművessegéd, pécsi lakos, büntetlen, karácsony előtt 5 hétig dolgozott a honvéhadapródiskolánál; egy két héttel karácsony előtt szerdán ünnep volt. Kedden este a pallér azt kérdezte, hogy másnap akarnak-e dolgozni? A munkások tanakodtak, mire ő azt mondta, hogy ő nem dolgozik, mire a főpallér kijelentette németül, hogy a ki akar, otthon maradhat. Ő ünnepnap nem dolgozott, a következő nap esett, nem lehetett dolgozni, a következő szombaton pedig kiadták a munkakönyvét és elbocsátották. Most három hét óta van ismét ott munkában, de pártiführer fogadta fel, az fizeti a bérét is, mely óránként 18 kr., illetve naponként 1 frt 50 kr.

Tóth János 29 éves róm. kath. kőművessegéd, a honvéhadapródiskolánál, fizetését a pénztárnál kapja, büntetve volt 50 frtig, mert színházi diszitó korában ott dohányozott. Ötödmagával meg lett választva egy küldöttség tagjává. Mint ilyen bement Párishoz, hogy általánban fognak-e dolgoztatni vagy sem? Az azt felelte, hogy csütörtökön ad választ, addig lejön a vállalkozó s beszél vele és később tudósítja az eredményről őket. Azonban nem szólt semmit karácsony hetéig, akkor kijelentették, hogy a ki nem vállal általán munkát, az többé ne jöjjön. Őt elbocsátották, mert abban a munkáscsoportban, hol ő is dolgozott, volt egy hanyag ember, kit a többi meg akart verni. Ő ezt figyelmeztette s az úgy beszélte el a dolgot a palléroknak, mintha *Tóth* fenyegette volna veréssel. *Páris* nem ígérte, hogy a munka nem lesz általánban fizetve. A munkások között *Teitler* főpallérnak rokona, sógora, barátja előnyben részesült. Alalány szerint egy jó munkás 2 frt 50 kr.—2 frt 80 krt kereshet naponta, de ha így vállalják el a munkát, akkor nem fogadják be maguk közé a gyengébb munkásokat, a kik között pedig sok a családapa.

Kispap János, 29 éves, róm. kath. kőművessegéd, büntetlen, tagja volt az ötös küldöttségnek, ő is ott volt Párisnál, ki csütörtökre ígért választ, azonban nem szólt semmit karácsony hetéig, akkor elbocsátottak mindenkit, aki nem akart akkord munkát végezni. Ő új esztendőkor újból dolgozni akart, de nem fogadták föl; hogy miért, nem tudja; egyszerre bocsátottak el családapákat és másokat. Hallotta, hogy *Hanter* és *Bánffy* pallérok a pécsi munkásokat fuschereknek, susztereknek nevezték. Most újból a vállalatnál dolgozik, *Teitler* fogadta fel.

Pécs József 21 éves, rom. kath. kőművessegéd, nőtlen, büntetlen, tagja volt az ötös küldöttségnek s erre vonatkozólag vallomása a két előzővel egyező. Tudomása van róla, hogy egy fiatal munkás 5 perccel később jött a munkára reggel, s *Gomzi* pallér azt mondtotta, hogy jöjjön délután. Az elkésett azt mondtotta, hogy óraszámra dolgozik s kérte, hogy egy órát számíton le, a következőben pedig vegye föl, mire *Gomzi* fenyegette, hogy megrugja. Mire az azt mondta hogy próbálja hát! Azután lemond a könyveért s többet nem dolgozott. Tudomása van róla, hogy a pallérok a csinosabb nőket ide-oda küldözgették s azután az irodában erkölcsstelen vágyaik kielégítésére használták. Átalány munka hátránnyal jár a gyenge emberekre s ők nem akarják, hogy a köztük levő gyengébb családos emberek hátrányt szenvedjenek.

Bischof Ferenc 30 éves, rom. kath. kőművessegéd korcsmai verekedésért 3 havi büntetésre volt ítélve, azért hagyta ott a munkát, mert *Bánffy* pallér durván szidalmazta őt is, *Gomzi* is szidta a munkásokat béréből szombati napon 25 krt levontak, csak másnap fizették ki a hátralékos összeget. Ezen tanu kihallgatása után az elnök egy órakor felfüggesztette a gyűlést és félháromig az esküdtek a kis tanácssteremben ebédeltek; fél háromkor bejöttek a bíróság tagjai és az esküdtek s miután elnök konstatálta, hogy Schmira vádlott jelen van, az esküdtek névsorát pedig felolvasta, *Végh* János és *Mischl* Antal újabban bejelentett tanukat eskette meg.

Azután folytatták a tanukihallgatást.

Nagy József, 21 éves, róm. kath. pécsi lakos, nőtlen, büntetlen; benn volt egyszer *Pilász* könyvelő szobájában, kinek ágyán egy töltött revolver volt. Kérdésére azt felelte, hogy azért, hogy a munkásokat fogadhassa vele, ha megtámadná s azt mondta, hogy a többiek zsebében is van revolver; ő ezt elbeszélte a gyár-utcai helyiségben társainak, *S. Pirának* is. Schmira azt állítja, hogy tanu akkor megnevezte *Csernek* és *Gomzi* felügyelőket, mint a kik zsebukben revolverrel járnak a munkások között, tanu azonban erre nem emlékszik.

Végh János, 20 éves róm. kath. kőművessegéd, nőtlen, büntetlen, állványokat készített s ünnepnapon is dolgozott, mert különben nem kapott volna többé alkalmazást; ha az állványok nincsenek készen, akkor a kőművesek nem dolgozhatnak, de ha elég állványkészítő munkát alkalmaztak volna, nem kellett volna ünnepeken is dolgoztatni. *Bánffy* felügyelő a tót napszámosok béréből levont és durva szavakkal illette őket, ha nem akarnának tovább dolgozni.

Mischl Antal egy hétfői reggel öt perccel később s erre *Gomzi* pallér kiutasította és durva szavakkal illette. Elbocsátása előtt egy héttel naponként 20 krajcárt levontak, sőt később, mikor könyvét kikérte, csak 1 frt 35 krajcárt kapott.

Horvatics József az ablakbeboltozásnál dolgozott, de falazni is kellett neki s mert akik csak beboltozással voltak elfoglalva, hamarabb készen lettek: ezért rátámadott a munkavezető és trágár szavakkal jelezte neki, hogy elmehet, ha nem tetszik neki, a mit ő mond. Ő elment a polgármesterhez, a ki egy irást adott neki. Ezzel elment a munkavezetőséghez: *akkor még létezett a tisztelt Bánfi ur.*, mondja a tanu. Már adtak is volna neki újra munkát, a munkavezető *Bánfi* elvette tőle a cédulát és azt mondta neki:

— *Mondja meg a polgármester urnak, hogy ő az irodájában parancsol és nem itt!* És nem kapott munkát.

Majorossy Imre kérdézi, hogy a hatóság előtt, mért mondta tanu, hogy minden ok nélkül bocsátották el.

Tanu: Szórol szóra elmondtam az okot a polgármester urnak.

Majorossy Imre: Mért nem ment a vezetőhöz s mért elégedett meg *Bánfi* szavával?

Tanu: Tudtommal, akkor ott nagyobb fej nem létezett, mint a tisztelt *Bánfi* ur.

Dobszay István: Volt-e külön szerződés és volt-e munkarend kifüggesztve?

Tanu: Nem volt és munkarendet se láttam.

Porges Miksa dr. bíró: Miféle bizottságnak volt tagja?

Tanu: A munkarendvédő bizottságé, a melynek feladata a gyengébb munkásokat felvilágosítani és szószólójuk lenni. Téli időben nincs munkarendvédő bizottság. Ez csak kötelessége a tagoknak s fizetés nem járt érte nekik.

Majorossy: Jelenvolt-e a Rókuson, mikor a sebes vállakat a polgármesternek mutatták?

Tanu: Jelenvolt s úgy emlékszik, hogy mutogatták. Lehet, hogy rosszul emlékszik; kereken nem állítja ezt. De tudja, hogy szóba hozták:

Nagy Dezső: Tagja volt ön a munkarendvédő bizottságnak és adtak megbízást a nyomtatvány kiadására?

Tanu: Csak azzal biztuk meg, hogy hivjon össze értekezletet. Előzőleg nem tudott a tartalmáról. Ő csak a nyomtatványt látta; de Schmira kijelentette, hogy az ő nevében megy a dolog, ő felelős érte. A bizottság csak értekezlet összehívásával bizta meg Schmirát. Azt akarták, hogy ha már lesz is akkord munka, akkor is ne parthie-führer rendszer legyen, hanem csoportmunka, a miben senki sem károsodik.

A vád tanui.

Alpár Ignácra erkölcsi tanuként hivatkozik a vád. Körülbelül 22 éve ismeri a panaszosokat, kik az ezredévi kiállításon a történelmi csoportépületeket építették és a munkások ragaszkodtak hozzájuk. Pécsen a vállalkozók helyi munkásokat alkalmaztak, bár tanu nem volt mindenben megelégedve a pécsiekkel. Bérviszonyok rendezettek náluk és a munkabérek megfelelők. Az építkezési költség 800 ezer forint és a munka sürgős lévén, így kapták meg a vasárnapi munkaszünet elengedését.

Jirászek Nándor, erkölcsi tanuként ugyanazon kérdésekre felel, mint az előbbi tanu és semmit sem tud arról, hogy a munkásoknak panaszra lett volna okuk a vállalkozók ellenében.

Sopronban és Nagyváradon nem volt sztrájk, pedig Pécsen volt a legjobb fizetés. Akkord munkát csak az apróbb munkáknál alkalmaztak, de nem vezetők alatt, hanem csoportonként.

Páris Oszkár a munkások felfogadásáról és a munkásokkal való bánásmódról tesz előbbi tanuéhoz hasonló vallomást. A munkarend több helyen is ki volt függesztve s így jártak el. A bérek magasabbak voltak, mint egyéb itteni építkezésnél. *Bánfi* pallér ok nélkül is gorombáskodott s mert a munkásokkal nem tudott bánni, azért el is bocsátották.

Családapák ha kimaradtak a munkából, az csak azért volt, mert későn jelentkeztek. Ha 250 munkás dolgozott, köztük legfeljebb 40 volt idegen s ezek már a nyáron át is dolgoztak, pécsváradiak, nádasdiak és eszékiek voltak. Ígéretet arra, hogy akkordmunka nem lesz: nem tett a vádlottnak és társainak. Jelenleg 450 munkás van alkalmazva, 120 kőműves köztük és csak 15 vidéki.

Utasítása volt a panaszosoktól, hogy most a télen, ha nem is szükséges, sok munkást fogadjanak fel, hogy a nyomort enyhítsék.

Erre az elnök öt percre felfüggesztette az ülést délután félöt órakor, hogy a termet, melyben fűledt a levegő, kiszellőztessék a terem-szolgák.

Öt perc szünet után *Plessner* Istvánt hallgatták ki, a ki vád kérdéseire ad nem épen lényeges vallomást.

Csernek Pál a munkásokkal való bánásmódról tett vallomást. Semmi szabályellenest

vagy felháborított nem tud. Revolvert nem hordott magával.

Gomzi Antal, okleveles kőművesmester, munkavezető szintén a munkásokkal való bánásmódról tesz vallomást, mivel megcáfolja vádlott állításait. Revolvert nem hordott a munkások közt.

Nagy Dezső dr. nyilatkozik erre, hogy a bokréta-ünnepély alkalmával kiadott jutalmakat a vállalkozók nem saját zsebükből fizették ki, hanem a honvédelmi miniszter utalványozta ezt. A vállalkozók ekkor csak megvendégelték a munkásokat.

Kardos József, állami építészeti mérnök, a ki az építkezésnél naponként ellenőrzést teljesít, bánásmódról nézve rosszat nem tapasztalt, Bánffy nagyhangú embernek ismerte. A munkások bizony sokszor kaszinóztak. A munkarend kifüggesztéséről hallomásból tud.

Vass Gyula, Alpár műépítész helyettese. Pécsen január elseje óta van, kihallgatásától a vád eláll.

Szlapak Rudolfot német tolmács segítségével hallgatnák ki, de mivel földmunkálatokkal volt elfoglalva, eláll tőle a vád. Ugy Márkus Ignác és Csonka István kihallgatásától is.

Csonka Istvánt a vádlott kérésére a vas-traverzek tárgyában hallgatják ki. Tudja, hogy gerendával hordták a vasrudakat. Vállukon csak a földszintre hordták a vasakat. Másrónem tud.

A tanukihallgatások ezzel félhat órákor véget értek.

Következett a tanuk díjainak megállapítása s aztán a vád és védbeszéd.

Ítéletet lapunk zártáig nem hoztak.

Készülő tüntetés.

Egész nap meglátszott a törvényszéki palota körül, hogy odabenn ritka végtárgyalás van.

Délután 5 órákor már gyülekezett a nép a piacon és a munkások csoportokba verődtek, kiket Vaszary Gyula főkapitány rendőreivel együtt alig tudott rábírnai a széteszlásra.

A szocialistáknak az a céljuk, hogy ha elítélik Schmira Károlyt és rögtön megkezdik büntetését, diadalmenetben kísérik fel az ügyészséghez.

Háromnegyed hat órákor a rendőrség megkeresésére egy század 52-ös baka vonult ki, teljes felszereléssel, a Széchenyi-térre és ott helyezkedett el négy oszlopban a Szent-háromság szobor mellett, a piactér pedig köröskörül embertömegtől feketéllett. A Majláth-téren szintén egy század baka állt fel, a hangulat azonban nem öltött seholy fenyegető jelleget. Bent a tárgyalási teremben pedig pont este 7 órákor fejezte be Nagy Dezső dr. a védbeszédét s még csak ő utána kezdett beszélni a vádlott.

Szóbeli tárgyalások jegyzéke a pécsi kir. törvényszéknél.

1898. március hó 21-ik napján.

1. Ifju Bodonyi Józsefné — Györe József d. e. 9 óra.
2. Steiner Fülöp — Sloboda Sándor és tsa d. e. 9 és fél óra.
3. Özv. Fuchs Bernátné — Krausz Jakab d. e. 10 óra.
4. Nyul Péter és Ignác — Nyul Márton d. e. 10 és fél óra.

Művészet, irodalom.

○ A nőszabó második előadásán már sokkal kevesebb közönség volt, mint azt e mulattató darab megérdemelte volna; a kik azonban ott voltak, azok elejétől végig jól mulattak e kacagtató vigjátékon. A szereplők mind megállták helyüket, kár azonban, hogy Körösi Jucit nagyfokú rekedtsége dacára is felléptette a rendezőség, különösen ilyen kisebb szerepben, a mit a színháznak bármelyik más tagja eljátszhatott volna helyette. (Tsi.)

Törvénykezés.

§ Rosszul ment a mesterség. Ezzel védekezett ma a törvényszék előtt Tess András, kinek a polgári életben székcsinálás a mestersége, azonban kellő jövedelem hiányában Nádosy István helesfai birtokostól lopott egy láda ruhát százötven forint értékben, azután pedig Szent-Lőrincen öt különböző udvarból lopott el nagy számú, kövér baromfiakat s végül, hogy legyen mivel leöblíteni, még a szt.-lőrinci vasuti állomásról emelt el egy hordót, ötven liter sörtartalommal. Mind-ezen tetteit beismeri félig-meddig a törvényszék előtt is, csupán annyi módosítással, hogy a felsorolt dolgok csakugyan hozzákerültek, de a baromfiakat ő mint dögöket vitte haza, a ládát és a hordót pedig találta, legalább ő ilyformán emlékezik vissza, mert minden egyes alkalommal be volt pálinkázva. Egy évi és hat havi börtönre ítélte a törvényszék, ami ellen ő, mint az ügyész felebbeztek, feleségét és anyósát pedig orgazdaság miatt egy-egy napi fogházra átváltoztatható öt-öt forint pénzbüntetéssel sújtotta, miben azok megnyugodván, a büntetés leülését megkezdték.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március hó 19-én. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A költségvetési törvényhez elsőnek Marjay Péter szövegét, kinek beszéde után

Kossuth Ferenc mondott nagyszabású beszédet. Megdönthetetlen statisztikai adatokkal bizonyítja az ország általános elszegényedését. A jogszolgáltatások tönkreteszik a nemzetet s alkotmányunknak nincs egyéb biztosítéka, mint egy agg, alkotmányos érületű fejedelem élete, mely ha elvesz, védtelenül állunk a véletlen esélyek tengerén. (Tetszés.) A kormány összevásárolta a többséget; ezt maga a miniszterelnök bevallotta, de azt soha sem mondta meg, honnan vette hozzá a pénzt. Önök Deák Ferencre hivatkoznak, de ha Deák Ferenc ma élne, elfordulna az önök politikájától, vagy ha a másvilágon tudomására jutna, megfordulna sirjában. Deák Ferenc megteremtette a hatvanhetes alapot, de még mi sem tartottuk ez alapot soha olyannak, a melyen még jobban is lehetne lefelé csuszni a beolvadás örvényébe. Önök azonban ez alapon is rést ütöttek akkor, amikor Magyarország önrendelkezési jogát csuffá tették azzal, hogy az önrendelkezés címén odakötötték az ország sorsát ismét Ausztria sorsához. (Tetszés a függetlenségi párton.) A függetlenségi pártnak csak egy szenvedélye van: a hazaszeretet s az igazság szenvedélye, ha ezek az eszmék lelkesedést keltenek az országban, ne vádolja akkor őket szenvedélyek szításával az előadó. Visszautasítja a javaslatot s erre vonatkozó határozati javaslatot nyújt be.

Élénk tetszés és zajos taps követte Kossuth beszédét a függetlenségi párton s az elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után Lukács miniszter beszélt, polemizálván Marjayval, Kossuthal, Benyovszkyval és Horánszkyval. Érvelés helyett azonban csak gorombáskodni tudott. Horánszky — ugymond — kelepcebe akarja őket csalni, de nem ülnek fel neki. Gunyolja Horánszkyt, aki örökké az ország veszedelmére figyelmeztet, Nagyon szép — ugymond — a kapitóliumi madarak hivatása, de nem irigyli őket. (Tüntető éljen és kiáltások: éljen Horánszky. A jobboldalon ellentüntetéskép Lukácsot éljenezték.)

Ülés végén Polónyi kezdte meg két órás interpellációját a New-York biztosító-társaság ügyében. Leleplezte Arányit, ki minden egyes esztendőben körülbelül 30% ügynöki díjat kap, azonkívül pedig annyira megterheli a biztosító

feleket már az első évben, hogy azok a következő évben már befizetett pénzüket elvesztésével is iparkodnak szabadulni tőle. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a New-York társaság zsebében ily módon évente 41 millió dollár marad, ami 100 millió forintnak felel meg. Polónyi d. u. 3 órákor fejezte be előterjesztését s utasítatni indítványozza a pénzügyminisztert, hogy javaslatot terjesszen be a biztosító társaságok csalásai ellen s a külföldi társaságok helyzetessenek állami felügyelet alá.

A mai ülésen terjesztette be Zsigárdy előadó az április 11-iki hódoló feliratot meg-reparálva, mely annyiban különbözik a régitől, hogy ennek Eötvös által kifogásolt bevezetését elhagyták s az Apponyi és Eötvös által ajánlott azt a módosítást pedig, hogy a negyvennyolcas alkotások biztosították az ország állami függetlenségét és önállóságát, belevették,

TÁVIRATOK.

— Oroszok a Dardanellákban. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Tegnapelőtt áthaladt a Dardanellákon az orosz önkéntes flottának Cherson nevű hajója 15 ágyuval és 1600 katonával.

— Az indiai pestis. (A „P. F.“ eredeti távirata.) Bombayban a pestis egyre terjed s ezzel arányban növekszik az izgatottság a benszülött lakosság körében.

— Beteg főhercegnő. (A „P. F.“ eredeti távirata.) Bécsből értesítenek, hogy Mária Natália főhercegnő, Frigyes főherceg leányának betegsége rosszabbra fordult. Az agy izgatottsága növekedett, egész szervezetében pedig nagy fokú apathia állott be.

— A főrendiház ülése. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A főrendi ház Károlyi Tibor gróf elnöklétével ma rövid ülést tartott, melyen Gajzágó meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt Széchenyi Imre grófról.

Nyilt-tér.)*

Nyilt levél

R. és T. urak figyelmébe.

XIX. század végével a gőzerőt lepipálta a villamos erő. Denique jön a XX., a jövő század. Mindenben, minden téren gyors a haladás. Nagyon sokszor a tisztesség, a becsületesség rovására is.

Annyira gyors, különösen a földi javak utáni törekvés, hogy találkoznak emberek, kik ember és hivatal társuk állására még annak életében, oly vehemens erővel törnek, miként az idegen szemlélőnek önkénytelen azt kell hinnie, hogy egy lélekkel ismét gazdagabb lett a szebb haza.

Erre nézve valóban eklatáns példával szolgál Pécs megyének egy plébániája, az én plébániám. Annyira törekszik állásomra közvetlen és közvetve egy-két uriember, hogy ez eljárás minden tisztességes lérfiúnak arcába kergeti a vért.

Beigazolni akarják azt a mondást, hogy van ember, ki elfeledi az életben neki kiosztott működési tért s e téren való hivatást.

Tudom, hogy sokan kérték halálom esztére ptébániámat. Jó, ám megtették.

Most azonban találkozik egy a sok közül, ki pedig igen vérmes reményeket fűz leendő új plébániához, ki a kéréssel nem

* Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

elégedett meg, de e hó 10-ike óta itt helyben lakó egy uri emberrel valóságos kortes hajsztát indítat — s aláírást gyűjtet, hogy ezáltal mintegy a hivek maguk győzzék meg a kegyuraságot — miszerint a nép őt, R-et akarja. Annyira megy a kortes hajsza faluról-falura, házról házra, hogy maga a nép megbotránkozott rajta.

Az aláírási ívet nagyon sokan felháborodással visszautasították azt mondva: »él a mi plébánosunk«

Igen, kijelentem, ha még a fent tisztelt urak nem tudnák: élek még.

Minő eljárás ez egy beteg emberrel szemben, kinek minderről — mint látni tesszik, sajnos — tudomása van.

Mióta adatott egy halandónak embertársa halála órájának előre tudása?

Uraim egy kis kiméletet!

Várjanak legalább addig, míg az önök hite szerint utolsó óráit leéli egyik részről a jó barát!! — a másik részről a paptárs.

Kisasszonyfán, 1898. márc. 17.

NAGY SÁNDOR
plébános.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV **PLEININGER FERENC**
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

A első Osztrák-Magyar zsir-áruk-Margarine és növényzsir-gyár keres Pécssett, az ő gyártmányai forgalomba hozására egy tehetséges jól acreditált

kereskedőt

Szives ajánlatok „W. N. 1308. an Rudolf Mosse, Wien“ címre kéretnek.

Szőlő Eladás.

Egy és egynegyed hold szőlő, présházzal, a város közvetlen közelében (Banyamegye árvaházához közel), mely már be van telepítve, szabad kézből eladó.

Ezenkívül eladó vagy bérbeadó

2 hold rét
a fűzesben.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos, **Árpád-utca 55. sz.** alatt.

Amerikai szőlővesszők

solonis, monticola és metallica;
sima vessző 1000 drb 8 frt,
gyökeres vessző 1000 » 20 frt.

Fajtisztaságért jótállás.

Kapható:

Gergits Mártonnál
Pécssett, Makár-utca 32. szám.

Kiadó lakás.

Zrinyi-utca 11-ik számú házban egy — 3 utcai, 1 cselédszoba, konyha és mellékhelyiségekből álló

kényelmes földszinti lakás azonnal kiadó.

Értekezhetni a házban lakó tulajdonossal az I. emeletben.

D'WAGNER ÉS TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK BUDAPEST
MINT BETÉTI TÁRSASÁG
SZIKVIZGYÁRAK és BERENDEZÉSE ÉS ELLÁTÁSA.
SÖR ÉS BORKIMÉRŐ KÉSZÜLEKEK.
ELEKTRO-GALVANIKUS FÉMLEMEZELÉSI INTÉZET.
FOLYÉKONY SZENSAV
KÉPES ÁRMEGTERJESZÉS ÉS BEHATÁS
BUDAPEST, ZRINYI-UTCA 11. (a Géczi utca melletti épületben.)

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzselésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzselésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter özégjegyzes nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**

RICHTER F. AD. és TSA., osász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minősége: jól trágyázott.
Mauthner-féle magvak.
Aussaatzeit: August und September.
Pflanzweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.